

Az idén ünnepli fennállásának 125. évfordulóját a *Természet Világa* című folyóirat, amely a KöMaL sok olvasójának is rendszeres és kedvelt olvasmánya.

A folyóirat története bonyolult, viharoktól és megrázkódtatásoktól sem mentes. A többszöri átformálódás után is ma az ország egyik fontos, a műszaki- és természettudományok minden területét átfogó, magas színvonalú tudományos és ismeretterjesztő szakfolyóírata. A lap történetében tükröződik az elmúlt időszak egész magyar történelme.

Bugát Pál orvos, a reformkorszak magyar természettudományos életének egyik vezető személyisége, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Magyar Természettudományi Társulat alapítója már 1842-ben felvetette egy természettudományi folyóirat kiadásának tervét, de erre anyagi és más nehézségek miatt sokáig nem került sor. Bár 1843 és 1859 között a *Királyi Magyar Természettudományi Társulat Évkönyvei*, 1860 és 1867 között pedig a *Királyi Magyar Természettudományi Társulat Közlönye* címmel kötetek jelentek meg, ezek még nem tekinthetők igazi folyóiratoknak.

A Magyar Természettudományi Társulat 1868. évi közgyűlése a társulat főtítkárává választotta *Szily Kálmánt*, az akkor éppen 30 éves kiváló fizikust. Javaslatára és közreműködésével indult útjára 1869-ben a *Természettudományi Közöny*, amely már igazi, havonta megjelenő folyóirat volt. Szily Kálmán a lap feladatát abban határozta meg, hogy a hazai és külföldi szakemberek tollából megjelenő dolgozatok magas színvonalon, de mégis érthetően és élvezetes stílusban tolmácsolják a természettudományokban elért legújabb eredményeket. Rendszeresen foglalkozzanak a természettudományok határterületeivel, válaszoljanak az olvasók által feltett kérdésekre.

A *Természettudományi Közöny* 76 évfolyama és a Pótfüzetek a Természettudományi Közönyhöz (összesen 57 150 oldal) nemcsak teljesítette megindítójának és első szerkesztőjének célkitűzéseit, hanem mindezekon kívül felhívta a figyelmet a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítására is. A kibontakozó vitákban képviselte az igazi tudományos álláspontot, következetesen szembeszállt az áltudományos hiedelmekkel. Rendszeresen hangot adott a környezetvédelemnek, megteremtette a magyar tudományos műnyelvet. Mindezt elsősorban azért tehette meg, mert nem akadt olyan számottevő természettudós az országban, aki ne írt volna a *Természettudományi Közönybe*.

A *Természettudományi Közöny* utolsó számai 1944 késő őszen jelentek meg. A második világháború után a változások gyorsan követték egymást.

1945-ben a Magyar Természettudományi Társulat engedélyt kapott, hogy *Természettudomány* címmel új folyóiratot indítson. Ez a lap a *Természettudományi Közöny* utódjának tekintette magát. Címe és tulajdonosa az évek során többször változott, mai címe *Természet Világa*, alcíme *Természettudományi Közöny*.

A folyóirat híven követi elődei, elsősorban a *Természettudományi Közöny* célkitűzéseit. Frissen és sokoldalúan tájékoztatja olvasóit a természettudományok jelentős vagy érdekes új eredményeiről, rendszeresen közöl tudományelméleti és tudománytörténeti cikkeket. Állandó rovataival (pl. Hírek, eredmények, érdekességek; Nézőpont; Álláspont; Skeptikus sarok; Háttér; Folyóiratok; Új könyvek) naprakész információkkal áll az olvasók rendelkezésére. A Természet–Tudomány diákpályázat nagyon sok érdekes dolgozatot eredményezett ifjú szerzők tollából, és külön felhívom a KöMaL olvasóinak figyelmét Martin Gardner kiváló amerikai matematikus matematikai különdíjára.

Bár a természettudományok fejlődésével egyre újabb részterületek alakulnak ki, egyre többről lehet újat, divatosat és érdekeset írni, a matematika eredményei továbbra is helyet kaptak és kapnak a folyóiratban. A szerzők között találjuk többek között Babai László, Császár Ákos, Fried Ervin, Halmos Pál, Kalmár László, Lovász László, Molnár József, Pólya György, Rényi Alfréd, Szénássy Barna, Vincze István matematikusok nevét.

Kívánjuk, hogy a *Természet Világa* még sok-sok éven át az alkotó és a leendő magyar értelmiség aktuális természettudományi ismereteinek tiszta és bővizű forrása legyen.

Scharnitzky Viktor

## Irodalom

*Andorkó Kálmán:* Névjegyzék és tárgymutató a K. M. Természettudományi Társulat folyóirataihoz, 1841–1941., Budapest, 1943.

*Beck Mihály:* A Természettudományi Közöny története, *Természet Világa*, 122 (1991), 162–166.